

La cancellera alemanya, Angela Merkel, i el primer ministre portuguès, José Sócrates, celebren, el divendres 21 de desembre, l'obertura de la frontera entre Alemanya, Polònia i la República Txeca a Zittau, on convergeixen les fronteres dels tres països.

Una cua de deu quilòmetres de cotxes i camions, provocada per l'entrada en vigor de l'ampliació del tractat de Schengen, espera per poder creuar la frontera entre Polònia i Ucraïna a la localitat de Khrózwowa, el 23 de desembre passat.

Desapareixen els controls de fronteres a l'Europa de l'Est

Europa es fa gran. Un minut després de la mitjanit, hora local, a la matinada del divendres 21 de desembre, nou països membres de la Unió Europea, la majoria dels quals antics membres del bloc soviètic, van eliminar els controls fronterers. Focs artificials, vïctors, música i discursos al llarg del matí van acollir l'expansió, que significa que els viatgers poden moure's des dels racons més llunyans d'Estònia fins a la costa atlàntica a Portugal sense haver de passar ni un control fronterer.

"Aquest és un moment especialment emotiu", va declarar la cancellera ale-

El divendres 21 de desembre nou països europeus van eliminar els controls duaners. La majoria estaven a l'altra banda del teló d'acer fa només vint anys.

manya Angela Merkel en una cerimònia, divendres al matí, a la frontera d'Alemanya amb Polònia i la República Txeca. "És un motiu de gran satisfacció que les generacions futures senten les fronteres obertes com la normalitat a Europa."

El president de la Comissió Europea,

José Manuel Barroso, també hi estava present, com ho estava el primer ministre polonès Donald Tusk. Barroso va aixecar una barrera i va anomenar-la "reliquia arqueològica". Els controls fronterers als aeroports, tanmateix, continuaran en vigor fins al març.

La cerimònia fou una de moltes arreu d'Europa de l'Est quan Estònia, Letònia, Lituània, Polònia, la República Txeca, Eslovàquia, Hongria, Eslovènia i Malta s'unien a l'anomenat espai Schengen, com es coneix l'àrea de lliure circulació. L'Acord de Schengen rep el seu nom de la ciutat de Luxemburg on es va signar per primera vegada el 1985.

Ara l'integren 24 països –inclosos dos estats extracomunitaris, Noruega i Islàndia– amb una població total de 400 milions de persones a l'interior de la zona de lliure circulació. Se suposa que Suïssa s'hi unirà el 2008, mentre que Xipre, Romania i Bulgària resten a la llista d'espera.

Però no tothom està tan extàtic arran de l'obertura de fronteres. Fins i tot si els nous estats Schengen s'han preparat durant mesos per a unir-se al club –i les agències de la UE els ajudaven a endurir les seues fronteres orientals–, a molts els preocupa que el preu d'una major lliber-

tat de circulació siga una menor seguretat. Per exemple, l'entrada d'Eslovàquia a Schengen de poc no es retarda, a causa de les dificultats dels funcionaris per a complir els criteris de seguretat a l'escarpada frontera del país amb Ucraïna.

“La frontera entre Eslovàquia i Ucraïna és com unes noves columnes d'Hèrcules”, segons Hugo Brady, investigador al Centre per a la Reforma d'Europa, amb referència a la creació mítica de l'estret de Gibraltar per Hèrcules a l'entrada de la Mediterrània. “És un punt feble de la frontera perquè atreu gent de tot arreu, incloent-hi individus de l'Iraq i de Rússia.”

Per descomptat, no és la primera vegada que l'espai Schengen tindrà una frontera amb una forta pressió de persones que hi volen entrar. Durant anys, Frontex, l'agència de la UE que coordina la cooperació entre membres de Schengen i els ajuda a mantenir la seguretat de fronteres, ha sincronitzat operacions con-

juntes al Mediterrani i a les Illes Canàries per ajudar a controlar la immigració il·legal procedent de l'Àfrica subsahariana. L'organització també ajuda formant funcionaris en tècniques bàsiques de seguretat de fronteres.

El director de Frontex, Ilkka Pertti Juhani Laitinen, admet que la desaparició de fronteres fa més difícil de detenir els delinqüents. “Resulta molt més complicat”, declara Laitinen. “El control de fronteres és un instrument molt eficaç per a aturar qualsevol que no volem deixar entrar. Sense això, cal tenir sospites fundades abans d'aturar algú.”

Emperò, Schengen està ben equipat amb una base de dades integrada –coneguda com a Sistema d'Informació Schengen (SIS)– que opera com un centre d'intercanvi d'informació sobre tota mena d'individus sospitosos, documents furtats i delinqüents i que permet a un funcionari de fronteres letó saber immediatament per què, per exemple, s'ha denegat l'accés a algú a la frontera italiana. Si els estats de Schengen són els responsables en última instància de la seguretat dins de les seues pròpies fronteres, tots han de complir una estricta llista de criteris abans de formar-ne part.

“Els controls duaners són un mètode de protegir les fronteres des del segle XVII”, va declarar el portaveu del Ministeri de l'Interior alemany, Markus Beyer; “la part més important és la cooperació i la comunicació d'informació, per exemple mitjançant el SIS.”

La majoria de països que ingressaren el 21 de desembre a l'espai Schengen estaven darrere del teló d'acer fa només vint anys. L'obertura de la frontera entre Alemanya i Polònia –una de les més disputades als darrers segles de la història d'Europa– tingué una importància simbòlica especial. La seguretat, en altres paraules, era l'últim que passava pel cap a la gent a Europa de l'Est aquell divendres.

“La lliure circulació és un dels grans avantatges de la pertinença a la Unió Europea”, assenyala Brady. “No formar part de Schengen feia que els europeus de l'est se sentissin, fins ara, ciutadans de segona classe. Simbòlicament, l'obertura de fronteres és capital.”

Charles Hawley
© Der Spiegel – EL TEMPS
Traducció: Guillem Soler